

Jos Bolk

Hij noemt zichzelf vleesproducent en beheerder van natuurgebieden. Zoogkoeien houden is voor Jos Bolk 'another way of life'.

Activiteiten: **zoogkoeien, stierenmesterij en natuurbeheer**

Ras: **blonde d'Aquitaine**

Aantal: **350-400**

Streven: **luxe blonde die makkelijk afkalft**

In de winterperiode voert Bolk een gemengd rantsoen bestaande uit kuilgras, mais, hooi en stro

Blonde d'Aquitainehouder Jos Bolk houdt controle op hele vleesproductieproces

Van hooivork tot bord

Blonde d'Aquitainehouder Jos Bolk uit Aerdt volgt bewust het gehele vleesproductieproces op, tot op het niveau van de slager. Volgens Bolk is er een breed maatschappelijk draagvlak voor vleesveehouderij in combinatie met bijvoorbeeld natuurbeheer.

tekst **Guy Nantier**

Jos Bolk uit het Gelderse Aerdt is een snelle groeier. Twintig jaar geleden telde het bedrijf onder de winterdijk van de Rijn 200 tot 250 dieren en 19 hectare land. Anno 2010 staat de teller op 350 tot 400 stuks vee en 78 hectare landbouwgrond met daarnaast 140 hectare natuurgrasland. Jaarlijks kalven er op het blonde d'Aquitainebedrijf ongeveer 140 dieren af. 'Alle vee houd ik aan', vertelt Jos Bolk (38). 'Het eindstation is de slager.'

Jos' ouders startten in 1976 met het afmesten van stieren. Toen de verkoopprijzen onderuitgingen, besloten zij om ook zoogkoeien te gaan houden. Aanvankelijk waren het charolais- en piemontesekoeien, die zij volgens een tweewegkruisingschema aanhielden om een snelle groei te realiseren met behoud van een goede vleeskwiteit. De eerste generatie kruisingen – charolais x piemontese en piemontese x charolais – gaf een goed resultaat. Bij de volgende generatie was de groei eruit en de kwaliteit al minder. Henk en Riet Bolk besloten toen om met blonde d'Aquitaines verder te gaan via verdringskruising.

Doelbewust laat spenen

De stierkalveren worden gespeend op 9,5 maand en worden dan afgemest tot op een leeftijd van 20 tot 22 maanden. Het afmestrantsoen bestaat uit eiwitrijk kuilgras van 1000 vcm, snijmais, ccm, soja, raap, voederkrijt en mineralen. Het geheel brengt de stieren naar een eindgewicht van 570 tot 580 kilogram geslacht, E of E+ Seuropklasse. 'Spenen op 9,5 maand is vrij laat, maar dit is doelbewust', geeft de Gelderlander aan. 'Elk litertje dat het kalf afneemt van de moeder is een kilogram krachtvoer gewonnen. Ik vertik het gewoon om krachtvoer te verstrekken aan kalveren. Als tweeënhalve maand droogstand voldoende is voor een melk-

koe, dan is dat ook voldoende voor een vleeskoe.'

Een ander voordeel van laat spenen is volgens Bolk dat de kalveren op die leeftijd op eigen benen kunnen staan. 'Ik laat de natuur gewoon zijn werk doen. Als de melkproductie van de moeder begint af te nemen, gaat het kalf van nature zelf ruwvoer opnemen. Op speenleeftijd is de ruwvoeropname voldoende, zodat het speenproces heel gemakkelijk verloopt. Hier hoor je ze niet huilen om hun moeder.'

Geen krachtvoer

Jos Bolk heeft zijn afzet geregeld via twee keurslagers: een voor het stierenvlees en een voor het vlees van de vrouwelijke uitstootdieren. Elke week gaan er zo twee dieren naar de slager. 'Het verkooppunt dat het stierenvlees afneemt, is al 25 jaar klant', vertelt de veehouder met trots. 'Dat zegt toch wel wat.'

'Belangrijk in de relatie met je afnemers is de zorg voor een constante, onberispelijke kwaliteit en de zorg voor communicatie', vindt Bolk. 'Een voorbeeld? Als de slager meldt dat er beschadiging is van het vlees, dan doe je daar wat mee. De doorbloede plekken in het vlees waren waarschijnlijk het gevolg van kopstoten door een gehoorde koppelgenoot. We zijn daarop systematisch gaan onthoornen.'

Om niets aan het toeval over te laten verzorgt Jos Bolk zelf het transport naar het slachthuis en houdt hij controle op het volledige slachtproces. 'Je moet waken over je investering. Elke kilo vlees is belangrijk, zowel voor de slager als de boer.' Lag de afkalfpiek tien jaar terug in het voorjaar, nu is het afkalfpatroon op het bedrijf in Aerdt erg aan het schuiven. 'Om meerdere redenen', geeft Bolk aan. 'In het voorjaar is de werkdruk hoog en de infectiedruk groot wanneer te veel dieren samen afkalven. Ook de noodzaak om

jaarrond slachtvee aan mijn klanten te leveren en de mogelijkheid tot weiden in de natuurgebieden dragen bij aan de verschuiving. Dit jaar wordt het afkalfpatroon zoals we het wensen: vijftien tot twintig dieren die per drie weken kalven.' De dieren van Bolk kalven voor de eerste maal af op dertig maanden. 'De ervaring is dat driejarige vaarzen te zware kalveren geven', legt Bolk uit. 'Zulke vaarzen hebben immers geen voer meer nodig voor de eigen ontwikkeling en geven daardoor de voedingsstoffen af aan hun kalf in wording. Tweejarige vaarzen zijn dan zelf weer onvoldoende uitgegroeid.'

De afkalfingen vinden altijd op stal plaats om voldoende controle te houden over het geboorteproces. 'Het is bovendien ook goed voor het contact tussen de dieren en de veehouder.' Moeder en kalf worden de eerste week individueel gehuisvest. Nadien komen ze in groepen terecht. Het leeftijdsverschil tussen de kalveren in de groepen is maximaal zes weken om 'shoppen voor melk' te voorkomen. Oudere kalveren durven bij makke moeders de melk van hun jongere kalveren wel eens op te drinken. 'Geen biks of krachtvoer, zelfs niet om de dieren uit de natuurgebieden te lokken voor het opstallen. Ik fok op karakter voor de nodige handzaamheid van de dieren. Een dier dat lastig is, heeft maar één uitweg, de slager.' Het karakter staat ver bovenaan in het fokdoel van de veehouder. Daarna volgen beenwerk, bekken en bespiering. 'Het ultieme doel is een luxe blonde die makkelijk afkalft.'

Zoogkoeien niet voor snel geld

Jos Bolk is lid van de LTO-vakgroep vleesvee. Hij is daardoor een bevoorrechte getuige van de gesprekken over het gemeenschappelijk landbouwbeleid na 2013. Bolk: 'Bij de mogelijke omslag van productiesteun naar subsidies voor groene en blauwe diensten staat de zoogkoeienhouderij er duidelijk beter voor dan de melkveehouderij. Zoogkoeien houd je niet voor het snelle, dikke geld. Wij moeten het niet noodzakelijk hebben van bedrijfs groei. Zoogkoeienhouders zijn daardoor gemakkelijker in staat om groene en blauwe diensten te leveren. Dat maakt het maatschappelijk draagvlak breder voor het ontvangen van overheids geld. Zoogkoeienhouderij is "another way of life".' |